

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagen om ändring av lagen om vissa understöd som betalas ur Statens bostadsfond

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om vissa understöd som betalas ur Statens bostadsfond skall ändras. Propositionen hänför sig till åtgärdsprogrammet för motarbetande av fattigdom och utslagning och i den föreslås att möjligheterna att använda en viss form av bostadsfinansiering utvidgas i syfte att minska bostadslösheten. För att täcka det egna kapitalet för nya aravahyreshus har understöd beviljats om

låntagaren har förbundit sig att anvisa bostadslösa och flyktingar hyresbostäder som låntagaren äger. Enligt propositionen kan understöd för det egna kapitalet beviljas även när hyreshus och hyresbostäder anskaffas för ovan nämnda ändamål.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

plan. Bristen på stödservice kan leda till att en person som redan fått en bostad åter blir bostadslös.

1.1. Nuläget i fråga om bostadslösheten

Från och med mitten av 1980-talet har de statliga bostadsmyndigheterna årligen följt utvecklingen av bostadslösheten. Statens bostadsfond utarbetar en statistisk utredning om saken på basis av uppgifter från kommunerna. Dessa utredningar kan anses vara riktgivande.

Antalet bostadslösa har minskat, men under de senaste åren har minskningen avstannat. År 2000 fanns det enligt en utredning av Statens bostadsfond (23.4.2001) 10 000 ensamma bostadslösa och 800 bostadslösa familjer.

De bostadslösa koncentreras till tillväxtcentra och närmare hälften av alla bostadslösa finns i Helsingfors. Särskilt svårt är det att hitta bostäder för personer med problem på flera

1.2. Planerna gällande minskande av bostadslösheten

I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Paavo Lipponens II regering effektiveras åtgärderna för att minska bostadslösheten och fästs särskild uppmärksamhet vid förebyggandet av en utveckling mot social differentiering.

Regeringen fattade den 21 juni 2000 ett principbeslut om den bostadspolitiska strategin. Strategin innefattar linjedragningar och åtgärder, vilkas syfte är att skapa förutsättningar för ett gott boende till ett rimligt pris på ett sätt som främjar bostadsmarknadens jämvikt, livscykelkvalitet och social enhetlighet samt människors valfrihet. För att uppnå en ökning av den

sociala enhetligheten strävar man efter en minskning i antalet bostadslösa personer. Den 19 september 2000 tillsatte miljöministeriet en arbetsgrupp, vars uppgift var att möta de utmaningar som hänför sig till minskandet av bostadslösheten och som framförts i regeringsprogrammet och den bostadspolitiska strategin samt att utarbeta ett åtgärdsprogram för minskande av bostadslösheten som man börjar förverkliga 2001-2003. Arbetsgruppen utarbetade i överensstämmelse med sitt uppdrag för åren 2001-2003 ett förslag till åtgärdsprogram för minskande av bostadslösheten (Asunnottomuuden vähentämishjelma vuosille 2001-2003; ympäristöministeriön moniste, Helsinki 2001). De ändringar som nu föreslås ingår i arbetsgruppens förslag.

1.3. Understöd för det egna kapitalet

Understöd för det egna kapitalet för anvisande av bostäder åt bostadslösa och flyktingar har beviljats från och med 1987. Avsikten med understöden har varit både att anvisa bostäder åt bostadslösa och flyktingar och att främja ordnandet av finansiering av aravahyreshus och därigenom genomförandet av nyproduktion.

Systemet med understöd baserade sig länge på statsbudgeten. Bevillningsfullmakter i fråga om understöd för det egna kapitalet fastställdes i budgeten medan närmare grunder för beviljande samt andra förutsättningar ingick i ett årligt statsrådsbeslut. På grund av att den nya grundlagen har trätt i kraft blev det nödvändigt att stifta en lag om detta. I lagen om vissa understöd som betalas ur Statens bostadsfond (657/2000) ingår bl.a. en sådan tillräckligt noggrann fullmakt att utfärda förordning som förutsätts i grundlagen. I statsrådets förordning om understöd för det egna kapitalet för anskaffning av bostäder åt bostadslösa (844/2000) ingår även bestämmelser om understödets maximibelopp, om villkoren för beviljande av understöd och om verkställigheten.

Enligt 3 § 1 mom. lagen om vissa understöd som betalas ur Statens bostadsfond kan understöd för det egna kapitalet för anskaffning av bostäder åt bostadslösa

beviljas för täckande av det egna kapitalet i nya hyreshus, om byggandet av hyreshuset finansieras med aravalån enligt aravalagen (1189/1993) och om låntagarna förbinder sig att anvisa bostadslösa och flyktingar hyresbostäder som låntagarna äger. För att systemet skall bli effektivare föreslås att lagen ändras så, att understöd förutom för nyproduktion även kan beviljas för det egna kapitalet för anskaffning av hyreshus och hyresbostäder med hjälp av anskaffningslån. Detta nämns även i förklaringsdelen till moment 35.30.60 i budgetpropositionen för 2002.

Enligt 5 § 1 mom. lagen om vissa understöd som betalas ur Statens bostadsfond är villkoret för beviljande av understöd för det egna kapitalet för anskaffning av bostäder åt bostadslösa att understödstagaren bibehåller det antal hyresbostäder som fastställts när understödet beviljades och som understödstagaren äger, i en angiven kommun, att användas av bostadslösa eller flyktingar under 15 år efter det att den första understödsposten har betalats. Om understöd kan beviljas även för anskaffning skall nämnda användningsbegränsning utvidgas att gälla även hyreshus och hyresbostäder anskaffade med hjälp av anskaffningslån och understöd för det egna kapitalet. I fråga om hyreshus kan användningsbegränsningen gälla endast en del av bostäderna i huset, mera exakt så som har fastställts när lånet beviljades.

I propositionen föreslås att den tid för vilken användningsbegränsningen i fråga om understöden gäller, förlängs från 15 till 30 år. Avsikten är att grunderna för beviljande av understöd skall ändras genom en ny förordning så, att understödsbeloppen höjs. I 13 § 4 mom. statsunderstödslagen (688/2001), som trädde i kraft den 1 september 2001, bestäms å andra sidan att användningstiden i sådana fall är 30 år. Det finns ingen anledning att avvika från denna tid. Om en längre användningsförpliktelse föreskrivs kan detta minska benägenheten att ansöka om understöd och försvaga strävandena att förbättra bostadsförhållandena för de bostadslösa. Det föreslås att de paragrafer och ett moment som i och med statsunderstödslagens

ikraftträdande blivit onödiga i lagen om vissa understöd som betalas ur Statens bostadsfond skall upphävas. Sådana är lagens 6, 7, 9 och 10 § samt 8 § 3 mom. För tydlighetens skull föreslås dock en ny 10 § med en hänvisning till statsunderstödslagen.

Lagstiftningen om räntestödslån revideras från och med ingången av 2002, varvid en lag om räntestöd för hyresbostadslån och bostadsrättshuslån (604/2001) träder i kraft. Ikraftträdandet av den nya räntestödslagen har beaktats i propositionen.

2. Propositionens verkningar

2.1. Ekonomiska verkningar

Statsekonomiska verkningar

Understöd för det egna kapitalet betalas ur statens bostadsfonds medel. Beloppet av bevilningsfullmakten gällande understöd har fastställts under moment 35.30.60 *Överföring till statens bostadsfond* i statsbudgeten. År 2000 var bevilningsfullmakten 15 milj. mk och 2001 var den 20 milj. mk. Enligt åtgärdsprogrammet för förebyggande av fattigdom och utslagning (regeringens principbeslut 7.3.2001) har man för avsikt att år 2002 höja fullmakten till 50 milj. mk (8,4 milj. euro). Höjningen av fullmakten i fråga har beaktats i regeringens proposition om statsbudgeten för 2002.

Verkningar för medborgarna

Syftet med propositionen är att öka antalet sådana bostäder i vilka bostadslösa personer och familjer har möjlighet att bo. En ökning

av tillgången på bostäder förbättrar gruppens situation i fråga om erhållande av bostad. För att bibehålla en bostad krävs ofta även att det ordnas tillräckligt stöd för boendet.

2.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Statens bostadsfond beviljar understöd för det egna kapitalet. De föreslagna ändringarna i lagstiftningen föranleder inte några nya uppgifter för förvaltningen och uppgifterna ökar endast i liten grad. Propositionen föranleder sålunda inte ändringar inom organisationen eller någon ökning av personalresurserna.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid miljöministeriet. Den baserar sig på förslag i programmet för att minska bostadslösheten för 2001-2003. I samband med beredningen har utlåtande begärts av social- och hälsovårdsministeriet och Statens bostadsfond. I sitt utlåtande ansåg Statens bostadsfond att den tid för användningsbegränsningen som hänför sig till understödet för det egna kapitalet skall inte förlängas.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslaget***Lag****om ändring av lagen om vissa understöd som betalas ur Statens bostadsfond**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 30 juni 2000 om vissa understöd som betalas ur Statens bostadsfond (657/2000) 6 och 7 §, 8 § 3 mom. och 9 § samt

ändras 3 § 1 och 3 mom., 5 § 1 och 2 mom. och 10 § som följer:

3 §

Syftet med understöden

Understöd för det egna kapitalet för anskaffning av bostäder åt bostadslösa kan beviljas för täckande av det egna kapitalet i nya hyreshus, om byggandet av hyreshuset finansieras med aravalån enligt aravalagen (1189/1993) och om låntagarna förbinder sig att anvisa bostadslösa och flyktingar hyresbostäder som låntagarna äger. Understöd kan även beviljas när anskaffningen av ett hus eller en bostad finansieras med lån för anskaffning av hyreshus eller hyresbostad enligt aravalagen och när huset eller en del av de bostäder som är inrymda i huset eller bostaden anvisas till hyresbostäder för bostadslösa och flyktingar.

Understöd för det egna kapitalet i bostäder för studerande kan beviljas för täckande av det egna kapitalet i hyreshus avsedda att användas som bostäder för studerande, om uppförandet, ombyggnaden eller renoveringen av huset finansieras med lån enligt aravalagen eller lagen om räntestöd för hyresbostadslån och bostadsrättshuslån (604/2001) och om hyreshuset inte tidigare har beviljats understöd för andelen eget kapital.

5 §

Användningen av bostäderna

Förutsättning för beviljande av understöd för det egna kapitalet för anskaffning av bostäder åt bostadslösa är att understödstagaren bibehåller det antal hyresbostäder som fastställts när understödet beviljades och som understödstagaren äger, i en angiven kommun att användas av bostadslösa eller flyktingar under en tid av 30 år efter det att den första understödsposten har betalats. Om understödet beviljas för anskaffning av ett hyreshus eller en hyresbostad är en förutsättning att mottagaren av understödet bibehåller det anskaffade hyreshuset, det antal bostäder i huset som fastställts när understödet beviljades eller den anskaffade hyresbostaden under tiden ifråga, att användas av bostadslösa eller flyktingar. Förutsättning för beviljande av understöd för det egna kapitalet i bostäder för studerande är att mottagaren bibehåller ett aravahyreshus under den begränsningstid som gäller hyreshus och som avses i 3 § lagen om användning, överlåtelse och inlösen av aravahyresbostäder och aravahyreshus, eller ett hyreshus med räntestöd under den

begränsningstid som gäller hyreshus och som avses i 17 § 1 mom. lagen om räntestöd för hyresbostadslån och bostadsrättshuslån, att användas som hyresbostad för studerande och deras familjer.

— — — — —

10 §

Tillämpning av statsunderstödslagen

I övrigt skall på understöden tillämpas vad som föreskrivs i statsunderstödslagen (688/2001).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 30 november 2001

Republikens President

TARJA HALONEN

Minister *Suvi-Anne Siimes*

Lag

om ändring av lagen om vissa understöd som betalas ur Statens bostadsfond

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 30 juni 2000 om vissa understöd som betalas ur Statens bostadsfond (657/2000) 6 och 7 §, 8 § 3 mom. och 9 § samt
ändras 3 § 1 och 3 mom., 5 § 1 och 2 mom. och 10 § som följer:

Gällande lydelse

3 §

Syftet med understöden

Understöd för det egna kapitalet för anskaffning av bostäder åt bostadslösa kan beviljas för täckande av det egna kapitalet i nya hyreshus, om byggandet av hyreshuset finansieras med aravalån enligt aravalagen (1189/1993) och om låntagarna förbinder sig att anvisa bostadslösa och flyktingar hyresbostäder som låntagarna äger.

Understöd för det egna kapitalet i bostäder för studerande kan beviljas för täckande av det egna kapitalet i hyreshus avsedda att användas som bostäder för studerande, om uppförandet, ombyggnaden eller renoveringen av huset finansieras med lån enligt aravalagen eller lagen om räntestöd för hyresbostadslån (867/1980) och om hyreshuset inte tidigare har beviljats understöd för andelen eget kapital.

Föreslagen lydelse

3 §

Syftet med understöden

Understöd för det egna kapitalet för anskaffning av bostäder åt bostadslösa kan beviljas för täckande av det egna kapitalet i nya hyreshus, om byggandet av hyreshuset finansieras med aravalån enligt aravalagen (1189/1993) och om låntagarna förbinder sig att anvisa bostadslösa och flyktingar hyresbostäder som låntagarna äger. Understöd kan även beviljas när anskaffningen av ett hus eller en bostad finansieras med lån för anskaffning av hyreshus eller hyresbostad enligt aravalagen och när huset eller en del av de bostäder som är inrymda i huset eller bostaden anvisas till hyresbostäder för bostadslösa och flyktingar.

Understöd för det egna kapitalet i bostäder för studerande kan beviljas för täckande av det egna kapitalet i hyreshus avsedda att användas som bostäder för studerande, om uppförandet, ombyggnaden eller renoveringen av huset finansieras med lån enligt aravalagen eller *lagen om räntestöd för hyresbostadslån och bostadsrättslån* (604/2001) och om hyreshuset inte tidigare har beviljats understöd för andelen eget kapital.

5 §

Användningen av bostäderna

Förutsättning för beviljande av understöd för det egna kapitalet för anskaffning av bostäder bostäder åt bostadslösa är att understödstagaren bibehåller det antal hyresbostäder som fastställts när understödet beviljades och som understödstagaren äger, i en angiven kommun att användas av bostadslösa eller flyktingar under 30 år efter det att den första understödsposten har betalats.

Förutsättning för beviljande av understöd för det egna kapitalet i bostäder för studerande är att mottagaren bibehåller ett aravahyreshus under den begränsningstid som gäller hyreshus och som avses i 3 § lagen om användning, överlåtelse och inlösen av aravahyresbostäder och aravahyreshus, eller ett hyreshus med räntestöd under den begränsningstid som gäller hyreshus och som avses i 10 § 1 mom. lagen om räntestöd för hyresbostadslån, att användas som hyresbostad för studerande och deras familjer.

6 §

Återkrav av understöd

Understödsgivaren skall bestämma att understödet helt eller delvis skall återbetalas till Statens bostadsfond och återkalla understödet till den del som fortfarande är obetald, om understödstagaren har

- 1) lämnat väsentligen felaktiga uppgifter vid ansökan om understöd eller utbetalning av understöd,
- 2) hemlighållit omständigheter som väsentligen påverkar beviljandet eller betalningen av understöd,

5 §

Användningen av bostäderna

Förutsättning för beviljande av understöd för det egna kapitalet för anskaffning av bostäder bostäder åt bostadslösa är att understödstagaren bibehåller det antal hyresbostäder som fastställts när understödet beviljades och som understödstagaren äger, i en angiven kommun att användas av bostadslösa eller flyktingar under *en tid av* 30 år efter det att den första understödsposten har betalats. *Om understödet beviljas för anskaffning av ett hyreshus eller en hyresbostad är en förutsättning att mottagaren av understödet bibehåller det anskaffade hyreshuset, det antal bostäder i huset som fastställts när understödet beviljades eller den anskaffade hyresbostaden under tiden ifråga, att användas av bostadslösa eller flyktingar.* Förutsättning för beviljande av understöd för det egna kapitalet i bostäder för studerande är att mottagaren bibehåller ett aravahyreshus under den begränsningstid som gäller hyreshus och som avses i 3 § lagen om användning, överlåtelse och inlösen av aravahyresbostäder och aravahyreshus, eller ett hyreshus med räntestöd under den begränsningstid som gäller hyreshus och som avses i 17 § 1 mom. *lagen om räntestöd för hyresbostadslån och bostadsrättshuslån, att användas som hyresbostad för studerande och deras familjer.*

6 §

Återkrav av understöd

(upphävs)

3) vägrat lämna uppgifter, handlingar eller annat material som behövs för utbetalningen eller övervakningen av understödet eller att i behövlig mån bistå vid granskningen,

4) använt understödet för något annat ändamål än det för vilket det beviljats, eller

5) använt eller använder hyreshuset eller hyresbostaden i strid med det som i 5 § förutsätts angående användningen av huset eller bostaden.

Om ett hyreshus som finansierats med understöd för det egna kapitalet i bostäder för studerande säljs eller annars övergår i någon annans ägo eller om huset förstörs i samband med en olyckshändelse under den tid som avses i 5 § 2 mom., kan understödsgivaren av överlåtelsepriset, av en eventuell försäkringsersättning eller av någon annan ersättning återkräva den del som motsvarar understödets andel av hyreshusets värde under den tid då understödet beviljades.

Understödstagaren skall meddela understödsgivaren om ovan i 2 mom. avsedda förändringar i omständigheterna på förhand samt om sådana olyckshändelser som avses ovan i 2 mom. senast inom en månad från händelsen.

7 §

Ränta och dröjsmålsränta

På belopp som med stöd av 6 § skall återbetalas skall betalas årlig ränta från betalningsdagen för understödet enligt den räntesats som avses i 3 § 2 mom. räntelagen (633/1982), ökad med tre procentenheter fram till återbetalningsdagen.

Har en understödstagare underlåtit att till understödsgivaren före utsatt förfallodag verkställa den i 6 § avsedda återbetalningen av ett understöd eller en del därav eller ränta enligt 1 mom., eller har understödstagaren inte lämnat det i 6 § 3 mom. avsedda meddelandet inom utsatt tid, skall understödstagaren på det belopp som skall återbetalas till understödsgivaren betala en årlig dröjsmålsränta enligt den räntefot som avses i 4 § 3 mom. räntelagen räknat från förfallodagen eller från ändringen av bruksändamålet eller från olyckshändelsen.

7 §

Ränta och dröjsmålsränta

(upphävs)

8 §

Ändringssökande

Trots besvär kan beslut som avses i 6 § 1 och 2 mom. verkställas i utsökningsväg.

8 §

Ändringssökande

(3 mom. upphävs)

9 §

Delgivning av beslut

Beslut av understödsgivaren kan tillställas mottagaren för kännedom per post. Delfåendet anses då, såvida inte något annat visas, ha skett den sjunde dagen efter att beslutet har lämnats till posten för vidarebefordran till uppgiven adress. I övrigt skall iaktas vad som föreskrivs om delgivning i förvaltningsärenden.

9 §

Delgivning av beslut

(upphävs)

10 §

Tillsyn och granskningsrätt

Statens bostadsfond övervakar användningen av understöd för det egna kapitalet för anskaffning av bostäder åt bostadslösa och understöd för det egna kapitalet i bostäder för studerande samt iakttagandet av de förutsättningar som anknyter till användningen av understöden. Statskontoret övervakar användningen av medlen för understöd för sanering av ekonomin i hyreshus.

Tillsynsmyndigheten eller en tjänsteman som denna förordnar har rätt att av understödstagaren för sin granskning och till sitt förfogande få samtliga handlingar och övriga upptagningar som anses nödvändiga för tillsynen samt har rätt att ta sådana kopior av dem som är nödvändiga för tillsynen. Understödstagaren skall dessutom utan obefogat dröjsmål överlämna de uppgifter och utredningar vilka begärts av den som är behörig att utföra

10 §

Tillämpning av statsunderstödslagen

I övrigt skall på understöden tillämpas vad som föreskrivs i statsunderstödslagen (688/2001).

granskningen och vilka behövs för
granskningen.

Denna lag träder i kraft den 20 .